

Sokszínűség és integráció

P Á L Y Á Z A T

A Budaörsi Jókai Mór Művelődési Ház igazgatói munkakör betöltésére

Budaörs Város Önkormányzata Képviselő Testületének

2021. október 6.

Pályázó: Artner Szilvia

TARTALOM

I. Bevezető

II. Motivációs levél

III. Budaörs képe

III.1. A település földrajzi környezete

III.2. A magyar Bábel – a város története, településképe és lakossága

IV. A Jókai Mór Művelődési Ház (JMMH) jelenlegi működése, programjai és más, helyi lehetséges együttműködő kulturális intézmények

V. A JMMH átalakítása művelődési központtá, programszervező és koordinációs irodává. Orientáció a színház közművelődési feladatai felé

V.1. A sokszínűség becsatornázása, a JMMH városi programszervezési centrummá válása

V.2. A művelődési ház és a színház együttműködése

VI. A közművelődés és a színház testvérisége

VI.1. Személyes motivációm a színházzal való együttműködéshez

VI.2. Közösség és színház – történeti és kortárs összefüggések

VI.3. Korszerű programok bevezetése

VII. Záró gondolatok

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1. Szakmai önéletrajz
2. Erkölcsi bizonyítvány
4. Végzettséget, szakképzettséget igazoló okiratok másolata (2 db)
5. Nyilatkozatok (5 db)

Nyilatkozat a pályázati anyagba foglalt személyes adatokról

Nyilatkozat a pályázat elbírálásának nyilvánosságáról

Nyilatkozat a vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatásáról

Nyilatkozat a megbízást követően az integrált kulturális intézmények vezetésére vonatkozó államháztartási és vezetési ismereteket nyújtó, legalább 60 órás képzés elvégzésének vállalásáról és az azt igazoló okirat bemutatásáról

Nyilatkozat arról, hogy az intézmény vezetésére, fejlesztésére vonatkozó szakmai programja Budaörs város honlapján megjelentetésre kerülhet

6. Együttműködési szándéknyilatkozat

I. Bevezető

Életem és pályám legkülönösebb egy éve volt a múlt év a Budaörsi Jókai Művelődési Ház (továbbiakban JMMH) művelődésszervezőjeként. Sosem gondoltam volna kulturális újságíróként, íróként, színházi projekt- és művészeti vezetőként, illetve a programszerkesztőként töltött elmúlt huszonöt évem alatt, hogy egyszer előfordulhat, hogy megszűnik a kultúra. De 2020-ban a pandémia évében ez megtörtént. Mintha egy utópiában éltünk volna, megszűnt a színház, a koncert és minden egyéb közösségi programok, nem volt miről tudósítani. Be voltunk zárva a homeoffice-ba, de leginkább az információs buborékjainkba, néztük a közmédiából áradó propaganda zagyaságokat és a elképzeltük, vajon mit csinál odakint a hatalom nélkülünk. Aztán a sokk, majd az apátia után kinél előbb, kinél utóbb eljött az új technológiák, majd a filozófusok, szociológusok ideje és egyre másra tökéletesedtek a már meglévő virtuális találmányok, amelyek ugyan nem pótolják a személyes jelenlétet, de legalább információt kapunk általuk. A stream, az online közvetítés, a zoom beszélgetések azonban, ha bármely profil, költségkímélők és fertőzésveszély nélküliek is, nem pótolják a közösségi élményeket.

Budaörsön az elmúlt egy évben a kultúra és a közművelődés érdekében annyit tehettem, hogy tanulmányoztam a várost, néztem a TV2040-et, beszélgettem a kollégákkal maszkban, és, amikor nem volt karantén, találkoztam a helyi alkotókkal személyesen, távolságtarással és a JMMH régebbi programjait tanulmányozva, próbáltam felmérni, mit tudnék érdekeset, kreatívat hozzátenni a működéséhez. A hagyományos, vidéki művelődési ház szerepéből, hogyan lehetne kimoszdtítani a JMMH-t, amely intézmény az általam már régóta ismert és a kétezer tízes évek óta elismert Latinovits Színházzal egy, megosztott épületben kénytelen működni. Gondolkodtam hogyan lehetne élhetőbbé, praktikusabbá tenni ezt a helyzetet majd, netán hogy lehetne elérni a win-win szituációt, sőt hogy lehetne a hátrányból előnyt kovácsolni. Mindig is szerettem a lehetetlen helyzeteket, illetve talán megszoktam, mert azokban váltam felnőtté. A rendszerváltás utáni eufória pár évét leszámítva – mert a rendszerváltó generációból származom - , tulajdonképpen kizárólag

bonyolult helyzetekbe keveredem és, mivel terepmunkás és kérdésfeltevős típus vagyok, vonzom is, élvezem is ezeket a helyzeteket. A JMMH irodájában és intézményeiben egy darab provinciát leltem, jó esetben vidám falunap hangulatot ahol a közönség igények kielégülnek, amennyiben arra vágnak, hogy meglegyenek a hagyományos és nagyon fontos baba-mama, sport, nyugdíjas, kézműves, hagyományőrző, lelki gondozással foglalkozó és spirituális programok. Miközben a szerződések írását és az irodai gépek használatát tanultam, ügyeltem, hirdetési szövegeket írtam és táblázatokat készítettem a majdan meghívandó innovatív és kortárs programokról, próbáltam kitalálni milyen posztokkal lehet a ház facebook oldalát felpörgetni. A saját ötleteim túlzásnak bizonyultak sokszor, és messze meghaladták az adminisztrációs képességeimet, ezért halasztódtak. Viszont el tudtam indítani egy irodalmi show műsort online és tévéfelvételtől, LiteRandi-irodalmi találkozások Budaörsön címmel, amely a Budaörshez valamilyen módon kötődő – helyi lakos, foglalkozott valamely alkotása kapcsán a várossal, valakije élt itt, nyomot hagyott benne Budaörs etc. - hírességek meghívásával az irodalomról és az életről mesél. Ez engem végre nagy elégedettséggel töltött el, bár a jelenléti üzemmódba való átültetése még várat magára. Kapcsolatokat kerestem azokkal a közművelődési intézményekkel, amelyeknek kreatívabbnál, kreatívabb ötletei – kirándulás a természetben kortárs táncossal, bábjáték pályázatra beérkezett családi történetekből etc - voltak a pandémiában, például az Eötvös 10 nevű terézvárosi művelődési házzal, ahol 2019-ben dokumentumfilmklubot vezettem, hogy cseréljünk műsorokat. Ennek a gyümölcse lett a JMMH épületének folyosóján és kertjében 2021 október 24-ig látható Parafrázisok kiállítás, amely által Fazakas Júlia színésznő a karanténnak állít emléket. Az Eötvös 10 készítette el és bocsátotta rendelkezésünkre a szervezésemben a JMMH-nak az utazó kiállítást, amely világhírű festmények műalkotások mellett azok remake-jét is bemutatja, különleges szelfik formájában, amelyek a készítő bezártság alatti lelkiállapotát tükrözik. Ezt a kiállítás és a megnyitó esemény valamiféle szellemi hidat képezett az egy házban lakó két intézmény között. Berzsenyi-Bellagh Ádám a Latinovits Színház igazgatóját kértem fel a megnyitóra, mivel az alkotó játszott a Kaktusz virága című előadásukban.

Az oltás megjelenésével szeptembertől változott a járványügyi helyzet, lassan visszatérünk a kulturális tereinkbe, kissé bizonytalanul és bár jó lenne feledni a kényelmetlen helyzeteket, úgy látom és tapasztalom, hogy a közművelődés sem térhet vissza a régi kerékvágásba. Forszíroztam a karantén alatt, hogy online előadóink foglalkozzanak a krízis kezeléssel és a lehetséges krízishelyzetek alatti növekedéssel is, de legalábbis beszéljünk a krízisről. Azt gondolom, most kell igazán elkezdni feldolgozni a közművelődésnek is, hogy mi történik a világban és egyik fő feladatunk az lesz, hogy a változások szükségességéről beszéljünk minden szinten. Fenntarthatóbbá, hatékonyabbá kell tenni a JMMH-t is, mind a tartalom, mind a szervezeti felépítés tekintetében. Újra ki kell találni a JMMH szerepét, megújulásának módját. Erről szól ez a pályázati anyag.

A megújulás és átszervezés megvalósítását, a JMMH új brand-jének felépítését három alappillérre helyezném, amit a továbbiakban bővebben kifejték majd. Ezek a következők:

1. Az Ifjúsági Ház visszavezetése a közművelődési intézménycsoportba

A JMMH alá tartozó intézményekhez a Nyugdíjasok Házán és a Közösségi Házon kívül az igen magas színvonalon működő Ifjúsági Házat is be kell csatolni, mivel közművelődési feladatokat lát el. Ezekben az épületekben bővel el lehet látni a klasszikus közművelődési feladatokat a megfelelő szinten. A JMMH nagyterme pedig ilyen módon több időben állna a színház rendelkezésére, mert nagyobb szüksége van rá.

2. Koordinációs iroda létrehozása a JMMH épületében

A JMMH épületében egy a városi programokat is koordináló, kapcsolattartó, hálózatépítő szervezőiroda létrehozása, ahol komplex, több területre kiható programok kidolgozása is zajlik szakemberekkel. (Itt folyamatos a jelenlét, ezért kényelmessé kell tenni, fel kell hozzá fejleszteni a kávézót az épület büféjéből.)

3. Szoros és példaadó szakmai együttműködés a színházzal

A színház közművelődési funkcióinak segítése és fejlesztése.
Közönségnevelés, különböző színházi technikák (fórumszínház, részvételi

színház, drámapedagógia etc) oktatása és beépítése az eseményekbe. Például: egyes előadásokhoz kontextus teremtés, ami nem csak a színházi, de minden más folyamat megértéséhez is szükséges. Vagy: akkut, akár helyi kérdések ventilálása a színház eszközeivel etc. Színházi eseménysorozatok, fesztivál közös szervezése.

II. Motivációs levél

A munkám és a szenvedélyem is a kultúra, a közlés, a közművelődés, amellyel szerteágazó módon és sok helyen foglalkoztam a pályám kezdete óta. Huszonöt éve publikálok kulturális, közéleti és társadalmi témákban, színházat, fórumokat szervezek, kuratóriumi tag vagyok, művészeti koncepciókat készítek.

Első végzettségem a klasszikus népművelés szak (ELTE ÁITK), amely alkotóként is (tánc, írás, színház) orientálta, meghatározta az érdeklődésemet, de társadalomkutatóként és újságíróként is „népművelőnek” tartom magam, akinek a hivatása a terepmunka. A terepmunka pedig abból áll, hogy beszéljen az emberekkel, érdeklődjön a hogylétük felől, tudósítson róluk, segítse őket a tájékozódásban, a körülöttük lévő valóság megismerésében, és irányokat adjon a saját maguk, valamint mások kultúrájának a tiszteletben tartásához. Mások kultúrájának a megismerése csökkenti az irántuk való előítéleteket, csökkenti a feszültségeket a társadalomban. A megismerés egyik formája márpedig a művelődés, a közművelődés, a tanulás, amihez minden embernek joga van.

A kultúraközvetítéssel, vagyis a közművelődéssel való foglalatosságom során - így az elmúlt majd' egy évben is, amióta a Budaörsi Jókai Művelődési Házban művelődésszervezőként dolgozom - folyton visszatér a dilemma, hogy, *amikor kultúrát szolgáltat egy intézmény, akkor a vezetőnek milyen koncepciót kell választania? A kínálatnak a kereslethez kell alkalmazkodnia, és olyanná kell válnia, ami az embereknek tetszik? Vagy meg kell próbálnia formálni az igényeket, irányt mutatni, kockáztatva ezzel azt, hogy a közönség egy része elfordul?*

Nyilván a közszolgálat esetében érdemes felülvizsgálni a keresletet, felmérni a rossz művelődési formákat, befogadási szokásokat is, de alapvetően arra hajlok, hogy a kultúrával foglalkozó szakembereknek az a dolga egy demokratikus társadalomban, hogy igényeket teremtsenek, felmutassák a progresszív irányokat és a globális trendek befogadására is ráirányítsák a közösségek figyelmét. Mindez azért nagyon fontos a számomra, mert szerintem egyedül a kultúra képezhet fenntartható hidat a jövőbe. Mégpedig azáltal, hogy javítja a fogyasztás hatásfokát, ugyanis a művelődés lehetősége elérhető boldogságot kínál az embereknek, akár a

pénzükért cserébe, akár „ingyen” az adójukért cserébe. Egy kulturáltabb közösség pedig nyilvánvalóan minden téren hatékonyabb, a termelésben is, sőt, a céljait kisebb környezetterhelő fogyasztással is képes elérni.

A közművelődés alapvető feladata a tanítás, a nevelés, a közízlés formálás, a kultúra közvetítése és a hagyományok megismertetése.

Motivált a pályázat beadásában, hogy úgy tapasztaltam Budaörs városvezetésének szemlélete közelít az általam ideálisnak vélthez: Legfontosabb elemei a pluralizmus, a demokrácia, a befogadás, az innováció és a fenntarthatóság. A városvezetés tudja, hogy a kultúra (oktatás, közművelés, művészet) az egyik legjobb hosszú távú befektetés egy település életében és szabadságot jelent.

A település általam eddig megismert kulturális szolgáltató intézményeiben is azt tapasztalom, hogy haladó szemléletűek, nyitottak, jó hangulatúak a kollektívák. Különösen igaz ez a Budaörsi Latinovits Színházra, amellyel szorosabb kapcsolatba kerültem már a korábbi években a Zsámbéki Színházi Bázis művészeti vezetési munkám során. Mindezek a tények és nem utolsó sorban személyes kötődéseim is nagyban motiválnak arra, hogy a település – és egyben Buda vidék - közművelődésének alakításában vezető szerepet töltsék be. Ötletem mindig vannak és azt sem bánom, ha más valósítja meg őket, de Budaörsre szívesen csatornázom be az eddigi hazai, Buda vidéki és nemzetközi tapasztalataimat, kapcsolataimat a kultúra terén is és jó volna, ha részt vehetnék a JMMH és az egész város közművelődési brand-jének a megteremtésében, intézményrendszerének hatékonyabb és környezettudatosabb működtetésében.

Hiszem, hogy a közösségteremtő képességeimmel, a kulturális életben szerzett hazai és nemzetközi tapasztalataimmal, biztos ízlésemmel, nyitottságommal, hozzá tudnék járulni a művelődési ház helyzetének, kapcsolatainak javításához, a budaörsi lakosság kommunikációs tereinek növeléséhez és ilyen módon életminőségének javulásához. Bízom benne, hogy a lehetőségekhez igazodva, a fenntartóval, a helyi civil szervezetekkel, oktatási-nevelési intézményekkel, egyházakkal, szakmai szervezetekkel jó együttműködésben, sikerül kialakítani egy olyan működési- és szolgáltatási rendet, valamint programkínálatot, mely a helyi lakosok, más településekről érkező látogatók, valamint a szakma képviselői visszajelzései alapján is vonzó lehet. Céлом egy olyan brand

megteremtése volna, amely a művelődési házat a város top koordinációs irodájává teszi, a vele egy épületben működő színházzal pedig hasonló ismertségi szintre emeli és a két szervezetet jó hangulatú, tartalmilag együttműködő, egymást inspiráló kollektívává teszi. Hiszem, hogy a közmondással ellentétben, nagyon is megfér két dudás egy csárdában, maximum világhírű csárda lesz abból.

Budaörs irodalmi szempontból is motivál engem. Závada Pál író például a Budaörsszel foglalkozó regénye a Wanderer, illetve az azt megelőző, Sziüts Miklós fotóival készült: Úton a budaörsi ó temetőbe című kötete kapcsán hívtam meg már az első általam szervezett – a TV2040 által felvett – LiteRandi – irodalmi találkozások című beszélgetés sorozatra, amely Budaörs irodalmi vonatkozásaival foglalkozik. Sajnos, - mint említettem a bevezetésben, - a pandémia alatt kezdtem el igazán a szervezői működésemet a JMMH-ban, így a közönséggel nehéz volt kapcsolatot teremtenem, de a TV20 adása, amely a két LiteRandi estből készült (az első Szabó T. Annával), meglehetősen jó nézettséget ért el. Továbbra is keresem a település történetéhez és jelenéhez kapcsolódó művészeti, társadalmi vonatkozásokat, amelyeket meg lehet mutatni a közönségnek más fénytörésben, tágabb kontextusban is.

„Mitévő lehettem volna? A szél Budaörs felől becsapta az ablakot. Gondoltam, elindulok, s útját állom: most vagy soha, belém akad, aki betolakodott.”

(részlet Háty János Marlon és Marion című kötetből)

Az eddigieket összegezve: szívesen „letelepednék” hosszabb időre is ebben a hallatlanul izgalmas, sokszínű, oktatási intézmények, művészeti – és civil csoportok terén gazdag városban. Amely város ráadásul az ország egyik legdinamikusabban fejlődő üzleti, ipari övezete, stratégiai fontosságú útvonalak szelik át, miközben természeti csodákban, épített emlékekben is gazdag. Nem utolsó sorban pedig az ország különböző részeiből idetelepült, más-más kulturális háttérrel, hagyományokkal rendelkező emberektől nyüzsgő.

A projektvezetési tapasztalataimat, a kultúrában való jártasságomat biztosan kamatoztatni tudnám itt egy intézmény vezetése során.

Budaörs speciális összetételű és életmódot élő lakossága, régi és új intézményei, civil csoportjai, az országos márkánévvé vált Budaörsi Latinovits Színház és a Jókai Mór Művelődési Ház különös együttélése, mint említettem, izgalmas kihívás. A művelődésszervezőként itt töltött egy év után úgy látom, hogy speciális feladatot tudnék ellátni az említett két intézmény és a város többi kulturális intézménye programjainak harmonizálásában, a többi intézményvezetővel való szorosabb együttműködéssel a város kulturális és közművelődési arculatának formálásában, élénkítésében. Úgy tapasztaltam, hogy Budaörs önkormányzati működése és a településfejlesztési befektetések, így a kulturális támogatások működése is következetes és átlátható és a városvezetés támogatja az innovatív törekvéseket.

A városvezetés következetessége imponáló, eleve az is, hogy az 1991 februárja óta a mai napig polgármester Wittinghoff Tamás maga a kontinuitás. A polgármester már rendszerváltás előtt foglalkozott tervezőmérnökként környezetvédelmi beruházásokkal és a mai napig valamiféle strukturált könnyedség ugyanakkor a szabadelvűek fegyelmezettsége jellemzi, ami számomra példaértékű. Ahol egy városvezetés a nyitottságával minden jó újra rá tud csatlakozni, ott a kultúrának is nyert ügye van.

Mindezeken kívül a pályám során egyik legfontosabb mániámra, az izgalmas további kísérletezésre is volna lehetőségem, ami a lakossággal közösen megvalósított speciális társadalmi művészeti projekteket illeti.

III. Budaörs képe

Kitérnék egy bő fejezetben a Budaörsről alkotott képemre, hogy miről ismerszik meg számomra, és miért vonzó a város. Nem csak az elmúlt egy év tapasztalataiból, hanem gyerekkorom óta. Magam is agglomerációban nőttem fel Csepel mellett, odaláttni a budaörsi hegyen lévő Szeplőtelen fogantatás kápolnától. Sok emléket idéz fel bennem a sokszínű lakosság, az egymás mellett élő kultúrák, az áramlás a főváros felé és vissza, valamint az örületes, eklektikus építkezés.

Ebben a fejezetben is minden ténymegállapításhoz, felfedezéshez hozzá fogom fűzni a közművelődési, kulturális asszociációimat, elgondolásaimat, amelyek esetleges megvalósítását a JMMH-ból, mint leendő kulturális koordinációs központból képzelem el közösen a színházzal, az adott intézményekkel, intézményekben, vagy hálózatban.

III/1. A település földrajzi környezete

A Budai-hegység legnagyobb, a nyolcvanas évekre „körzetközponttá” vált településének, Budaörs városának domborzati képe fantasztikusan változatos és látványos. Területét északon a Csiki- és a Budaörsi – hegyek, ettől délre a Budaörsi medence, a kamaraerdei zugban pedig a Tétényi – fennsík déli nyúlványai foglalják el. A Csiki-hegyek közül a legmagasabb a Szekrényes –hegy (366 m), de a város belterületének közvetlen szomszédságában emelkedik magasba az Odvas-hegy (316 m) sziklatömbje. A hegyek déli, város felőli, löszös lejtői kiváló terepet biztosítottak az évszázados, híres szőlő-gyümölcstermesztő kultúra kialakításához. Szőlőültetvényeit és présházait már a legrégebbi térképeken is jelölték.

A Budaörsi-medence egykor mocsaras felszínén ma az M1-es és az M7-es autószeradák futnak, az MO-ás fel- és levezető szakaszai kanyarognak, amelyek által a város az ország legfontosabb közlekedési csomópontjává, tranzit útvonalává vált, ami stratégiai erő.

Amikor értékekről beszélünk, többnyire az írott történelemből vesszük a példákat, pedig lenyűgözőek azok természeti szépségek egy lakott település életében, különösen egy metropolisz tövében, amelyek az ember megjelenése előtt keletkeztek. A Budaörsi Kopárok egy 295 hektárnyi

terület, amely olyan állat és növényvilágot őriz, amelyhez hasonlót mediterrán vidékeken találni legközelebb. Amikor a közeli Csillebércen laktam 2000-2007 között, magam is sokat túráztam a tájvédelmi körzetben a KFKI-tól indulva a sárga turista jelzésen az érdekes formájú Sorrento-sziklákhöz. A Szekrényes-hegy és a Farkas-hegy között ritka állatok és növények bukkannak fel (pannon gyík, leánykökörcsin, hérics), amelyekhez urbán legendák is kötődnek. Az efféle legendáknak utánajárni, kreatívan beépíteni azokat a helyi kultúrába, a természeti értékeinkre vigyázni a túrákhoz kapcsolódó kulturális eseményeket szervezni is a közművelődés feladata.

III.2. A magyar Bábel – a város története, településképe és lakossága

Budaörs városának mai képét, társadalmát a sokarcúság jellemzi. Körzetközpont, munkahely övezet a fővárosiak és a Buda környékiek számára is, agglomerációs alvó város minőségében lakóövezet, és bár már kevésbé jellemző, de vannak még hobbikertek, így továbbra is a gyümölcstermelő zárt kertek övezete is. A kétezres évek elején a város határába települt Budaörsi Ipari és Technológiai Park újabb és újabb cégeket csábított a térségbe, lehetőleg környezetkímélő, csúcstechnológiával, kevés emberrel dolgozó üzemeknek adnak szívesen helyet, így tovább növekedhet a település adóbevétele, amely lehetőséget ad a lakosság és az itt dolgozók közművelődésének támogatására.

A lakosság története és összetétele nagyon hasonló a Buda vidéki településekéhez, csak még sokszínűbb. Talán nem mennék vissza az első földművelő csoportok megjelenéséig, illetve a koraközépkori történetéig, amelyből kevés írásos emlék, inkább néhány izgalmas lelet maradt. A lakosság a magyar történelem viharainak és az aktuális hatalom kényének-kedvének megfelelően hol kipusztult, hol elűzetett, hol kitelepített, vagy betelepített.

A török kor elején lakott község 1566-ban lakatlanná vált egy tatár pusztítás következtében, majd az addig betelepülteket 1596-ban Pálffy Miklós esztergomi várkapitány telepítette ki Esztergom és Érsekújvár közé a török elleni felszabadító harcok miatt. Innen származik a legenda a város címerében is szereplő Törökugrató nevű hegyről, miszerint egyik

török vezér, hogy üldözőjének fogságába ne essen, bekötött szemű lovával a mélybe ugratott.

A törökök kiűzése után a terület birtokosai a Zichy grófok sváb földműves telepeseket hívtak be. Az újratelepítés az 1937-es pestisjárvány után is gróf Zichy Péterné, gróf Bercsényi Zsuzsannának köszönhető – nevét ma a városi könyvtár viseli –, aki 1719-ben váltotta vissza saját nevére a községet, s kinek tulajdonában is maradt 1745-ben bekövetkezett haláláig. A budaörsi Zichy-major 1720-ban a gróf Bercsényi-Zichy kastély gazdasági központjaként készült, a Zichy kastélytól nem messze (a mai Clementis utca). Helyet kaptak benne az uradalom számára dolgozó mesteremberek, de mezőgazdasági termékek tárolására is használták. Manapság egy részében lakások találhatóak, másik részében a Budaörsi Művészek Egyesületének központja működik. A Zichy majorban gyerekeknek képzőművészeti táborokat szerveznek, az új Pincegalériájában pedig rendszeresen rendeznek kiállításokat. Itt található a KözTér18 Községi Alkotótér is, a keramikusok háza. Az ódon városi hangulat és a kortárs művészetek találkozása izgalmas kulturális kalandokat és további lehetőségeket ígér.

A XIX. században a lakosság száma folyamatosan nőtt, 1900-ban már 6104 fő vallotta magát budaörsinek. Az első világháborúban sok budaörsi férfi is odaveszett. Fontos esemény volt az 1921. október 22-i királypuccs, melyhez a híres "budaörsi csata" kapcsolódik. 1944. december 24-én a német Wehrmacht egy alakulata betelepült a községbe. A harcok alatt több épület leégett, és néhány ember meghalt.

A község neve 1946-ban egy tragédia kapcsán vált ismertté sajnos. Itt kezdődött meg a svábok kitelepítése, innen indultak el 1946 január 19-én az első vonatok. Ezért január 19-e a Magyarországról deportált kb 185.000 német emléknapja. A megemlékezéseket egykor protokollárissá silányították, manapság a kollektív emlékezetet divat megváltoztatni általuk. Fontosnak tartom tehát egy ilyen emléknap korrekt adaptálását, csak ennek az emléknapnak a magas színvonalú kortárs művészeti eseménnyé emelésével és közösségi programmá szervezésével felhelyezhetné magát a város a világ művészeti térképére.

Az 1946-1947-es kitelepítések és az 1944-es háborús menekülés következtében Budaörs elvesztette lakossága 85%-át.

Hamarosan újabb néphullám következett, Erdélyből és a Felvidékről kitelepített-áttelepített családok költöztek ide. Az alföldi szegényebb agrárvidékeiről származó nincsteleneket költöztettek ide még és egy azóta szinte eltűnt bácskai-bukovinai székely népcsoport is kapott itt helyet. Az itt maradt kisszámú német és a magyar lakossággal Budaörs az ország Bábelévé vált.

A 2011-es népszámlálás során a budaörsi lakosok 86,1%-a magyarnak, 0,6% cigánynak, 0,2% görögnek, 4,6% németnek, 0,2% örménynek, 0,5% románnak, 0,2% szlováknak mondta magát. Magyarországon a fővároson kívül vélhetően Budaörsnek van a legtöbb kisebbségi önkormányzata, ami eleve nagy kultúraszervező potenciál.

Nem véletlenül használtam a Bábel szót, hiszen foglalkoztat az, hogy a kisebbségi önkormányzatokkal közösen, olyan kulturális eseménysorozatot is lehetne szervezni, amelyeken a hagyományaik mellett az anyaországok jelenlegi művészeti élete is főszereplő, hogy ezek a civil szervezetek ne öregedjenek el teljesen. Olyan programokat, fórumokat lehetne csatlakoztatni ezekhez az eseményekhez, amelyek a jelen Európa migrációs kérdéseit jobban megértetik. A menekülés, a vándorlás, az erőszakos ki és betelepítés fogalmaira jobban rávilágítanak, ahogy arra is, hogy a kultúrák együttélése mindig jobb, toleránsabb, élhetőbb társadalmat jelent.

A két-három családra épített parasztházak Budaörsön a háború után tovább osztódtak, a jó ideje üres borospincék is lakásokká váltak. Tovább bonyolította a településképet, hogy a hetvenes években pedig épülni kezdett a lakótelep, ahol a ma is a lakosság kb egyharmada él. A falu közepén felépült egy város gyakorlatilag, így bonyolódott a településszerkezet és lett vegyesebb a lakosság összetétele vertikálisan is. A JMMH-hoz tartozó Községi Háznak ezt a lakótelepet kéne ellátnia közművelődéssel, a legfontosabb művelődés stratégiai pont lehetne, ám a ház a jelenlegi tereivel erre alkalmatlan. Tudomásom szerint vannak építészeti tervek az átalakításra, amely felettébb hasznos volna, ám addig is el kell kezdeni, itt egy lakossági fórumot, ahol akár erről a problémáról, de a kisállat tartásról, a környezetvédelemről, a lakótelepi élettel járó dolgokról, amelyeket egy népszerű személyiség vezet (akár a TV2040-től)

és mindig meghívják hozzá az önkormányzat egy-egy a témáért felelős dolgozóját és egy szaktekintélyt. Egy fórumot, ahol kérdezhet a lakosság, és érzi, hogy az egész érte van. Ezen kívül persze kell utcabál tangóharmonikával és égősorokkal, meg telepi futás különböző nemes célokért, és olvasókör is. A jelenlegi programokból a népszerű baba-mama és nyugdíjas foglalkozásokat megtartani, viszont a másik nagyon fontos dolog, hogy a fiatalok, akik sok JMMH programról hiányoznak, tulajdonképpen bejöhessenek majd a szimpatikusra alakított közösségi térbe akár késő estig, beszélgetni, zenét hallgatni, pingpongozni és maguk találják ki, hogy milyen foglalkozásokat szervezzen nekik a ház. A Mentés Másként Médiaműhely, amit magam terveztem vezetni ennek a korosztálynak, sajnos nem indult be a pandémia után közvetlenül, úgyhogy egy jobb előkészítéssel, a középiskolákkal való kapcsolatfelvétel után kell újra terveznem. Itt újságírást, blog írást, kreatív írást, véleményformálást tanulhatnának a fiatalok, találkozhatnak profikkal és gyakorlatozhatnak a helyi médiumoknál a Budaörsi Naplótól, a TV 2040-ig, de saját médiumot is létre hozhatnak. Előbb-utóbb ők maguk informálhatnak a várost a helyi és a világtörténeésekről.

A művelődésszervezés számára nyilván nagy kihívás, hogy a leginkább érzékeny és nyitott kamaszkorúak és a felnőttek a városba járnak középiskolákba és felsőoktatásba, valamint dolgozni és az otthonukat csak pihenésre, alvásra használják. Hétvégenként inkább a sokféle szórakozást nyújtó fővárosba mennek kikapcsolódni, a szünidőket pedig külföldön töltik. A legjobban megszólítható csoportok így az otthon gyereket nevelő kismamák, a kisgyerekek, nyugdíjasok és az öntevékeny civilek. A meglévő programok rájuk épülnek. Szeretnék nagy erővel dolgozni azon, hogy a helyi fiatalok töltsék meg a közművelődési tereket.

Feltűnt az is, hogy az Alsóhatár úttól a Tulipán utcáig húzódó településrészen a kádárkockától az alpesi tetős házakig mindenféle akad, ami a felrobbant magyar falu képére emlékeztet ma is. Többféle időbe utaztat el ez a város, ha keresztülsétálunk rajta. A manapság oly divatos, de inkább hasznos, tematikus városi séta programok ezért nem hiányozhatnak a helyi kulturális életéből.

1986-ban nyilvánították várossá Budaörsöt, 2009-ben pedig Magyarország leggazdagabb települése volt. Akkor intenzívebben indult

meg újra a kitelepülés a fővárosból ide, de ellentétes irányú mozgás is van, a fiatalabbak a lakótelepről a kétezres években visszatelepültek a városba, miközben a fővárosi és vidéki tehetős réteg szívesen építkezik ezen a tájon, így tovább tagolva a településképet.

Az agglomerációs övezetben élők problémái szerintem egy tőről fakadnak a fővároséval. Budaörs történetét áttekintve majd annyi kapcsolódási pontot találunk Budapesttel, mint amennyi egy fővárosi kerületnek van, amely ötven vagy száz éve még ugyanolyan önálló település volt, mint Budaörs. Ezért szeretnék olyan fővárosi művelődési házakkal, központokkal kapcsolatot teremteni, amelyek érdekes épületekben – kiürült üzemek, pajták, malmok - jöttek létre és színházi társadalmi projektekkel foglalkoznak. Az amatőr színházi mozgalmak, a munkásszínház régi mániám, Lengyelországi fesztiválok látta ennek a műfajnak szép kortárs és közösségteremtő továbbéléseit. Ezt a mozgalmat ilyen épületekben lehet feltámasztani és megújítani. Ezeknek a történetét ismerve senkinek nem lehetnek kétségei a társadalmi hasznukat illetően. Innováció, rekreáció, szórakozás, tanulás, a színház bármely formája. Úgy hírlik, az úgynevezett munkás már épp kihalófélben van a társadalmi szerkezet változásai és a robotizáció következtében, de a cselédvilág totális visszatérésének megakadályozására a fizikai munkát végző fiatalembereket is művelni érdemes, mert annál jobban képesek kiállni magukért.

Kitérnék egy pár mondat erejéig a város olyan nevezetességeire, illetve emlékműveire, mint a Nepomuki Szent János-templom, a Kő-hegyi kápolna, a Budaörsi Kálvária, az Ótemető és Csulits-kápolna, a Starentanz-kápolna, a Csiki Pihenőkert, az Árpád-kori régészeti park, erdei iskola és nyári tábor, a Szent Vendel Szobor, az Első világháborús emlékmű, a Vitorlázórepülő-emlékmű etc, amelyek úgy tehetők érdekesebbé a fiatalság és a Budaörsre látogató turisták számára, ha városi sétákba foglaltatnak, illetve, ha más művészeti ágakkal összekötött eseményeket szerveznek köréjük, helyspecifikus előadások épülnek rájuk, más fénytörésben mutatja be őket a helyi művelődésszervezés etc. A színház, a performansz művészet, a képzőművészet innovatív alkotóinak segítségével, a helyi kulturális intézmények összefogásával nagyszerűen újraértékelhetők ezek a köztéri „műtárgyak”.

IV. A Jókai Mór Művelődési Ház (JMMH) jelenlegi működése, programjai és más, lehetséges együttműködő kulturális intézmények Budaörsön

Ebben a fejezetben számot adok a jelenlegi munkahelyemet illető ismereteimről, annak programszerkezetéről, megjegyzésekkel látom el azokat a jövőre nézve, valamint felvázolom az általam már átgondolt együttműködési lehetőségeket más, számomra fontos városi intézményekkel, függetlenül attól, hogy önkormányzati fenntartásúak-e vagy sem. Amennyiben ugyanis megvalósulna az általam a JMMH-ban elképzelt városi programszervező és koordinációs iroda, ezeket az intézményeket vonnám be első körbe az együttműködésbe.

A Jókai Mór Művelődési Ház, a Nyugdíjasok Háza és a Községi Ház egy vezetés alatt működik jelenleg. Hagyományos programok, ismeretterjesztő és művészeti előadások, civil szervezetek rendezvényei, gyerekprogramok és mozgás órák működnek. Két kiemelt sportközösség működik a házhoz kötődően: a nagy múltú Surranók – túraklub és a Kocogi futó klub. Mindkét csapat a közösen végzett, vezetett tevékenységből indult ki, aztán a Surranók például baráti társaság lett és közös programot is szerveznek a túrákon kívül. Több olyan közművelődési program van még, amely az egészséges életet, a sportot, a természettel való kapcsolat ápolását, az egészséget tekintő elsődleges feladatának, és ezekkel pályázott a ház a Nemzeti Értéktárba való felvételre, mégis alapvetően a Surranók és a Kocogi az, amit meg kell tartani.

Csokibár sorozat címen fut havi egy gyerekszínházi előadás, melyhez kézműves foglalkozás kapcsolódik. Itt jegyezném meg, hogy jelenleg - nyilván a Latinovits Színház profilja miatt - ki van zárva a JMMH tevékenységei köréből a felnőtt és ifjúsági színházi előadások meghívása, szervezése, ami egy önállóan működő közművelődési intézménynél normális esetben nonszensz volna, hiszen színházi előadás nélkül nincs közművelődés. Egy városi repertoár színház és egy városi művelődési ház vezetőjének a színházi ízlése és elgondolásai viszont összehangolhatók, ha van bennük erre szándék.

A JMMH szervezésében tehát egyelőre csak a gyermekek számára vannak előadások, plusz gyerek koncertek, csoportfoglalkozások és bolhapiac.

2013-ban indult a most is népszerű „Kapcsolatok” című önismerettel foglalkozó előadás-sorozat havi rendszerességgel. Ez kiemelkedően népszerű esemény a meghívott előadók és a téma miatt. Olyan önismereti pápák tartottak már itt előadást, mint Feldmár András, Vekerdy Tamás, Pál Feri atya, Boldizsár Ildikó meseterapeuta, Schäffer Erzsébet író, Dr. Buda László pszichológus, vagy Müller Péter író.

A Világjárók ismeretterjesztő sorozat is klasszikus, népszerű, művelődési ház program, távoli tájakat, kultúrákat, és ezekhez kapcsolódó érdekességeket mutat be. A „Művészetek” sorozat előadásain pedig különböző művészeti ágak, egy-egy fejezetét járják körül az előadók.

Mindhárom előadássorozatot megtartanám, áttenném a Nyugdíjas Ház konferencia termébe, az Ifjúsági Ház pódium színpadára (ez esetben fiatalítanám az előadókat, illetve olyan szakembereket hívnék meg, akik a fenti témákban haladóbbnak számítanak), valamint a Községi Ház nagytermébe.

A JMMH-nak két jelentősebb, fesztiválszerű rendezvénye van. Egyik az Ébredj Budaörs! sportnap, amelynek keretében előadások vannak (alternatív módszerekről, aromaterápiáról, stresszoldásról, gyógynövények felhasználásáról stb.), egészségügyi és életmód tanácsadással, biopiacca, esti szórakoztató programmal. A másik a Jócai Napok amit Budaörsi Jócai Mór Művelődési Központ illetve új nevén Művelődési Ház három évtizede szervez meg, bár azóta a tartalom többször változott. Jócai Főzőverseny, Jócai túra, borkóstoló, előadások, kiállítások, ami belefér

Az összes JMMH-s „fesztiválokhoz” képest a PostArt által szervezett, az önkormányzat által támogatott Budaörs Fesztivál elsőpró erejű. Az egy évben egy nagy, közös városi fesztiválban érdemes gondolkodni.

A JMMH-nak vannak még hagyományos zenés-táncos-gasztró rendezvényei. A Márton nap a Községi Házban működő Zöldkör Egyesülettel, Városi Régészeti Múzeummal, a Farsangi Mulatság pedig a Latinovits Színházzal közös szervezésű. A Nyári napforduló (Szent Iván éj) ünnepét zenés esttel, a parkolóban tűzgyújtással, a népi hagyományok felidézésével, étel-ital kóstolóval szervezi. Lakossági szempontból mind

fontos és újragondolandó program, figyelembe véve azt, hogy már elhagytuk a XI. század kezdetét.

A Nyugdíjas Házban a nyugdíjas díjas csoportok tagjainak részére hetente két alkalommal mozgásra foglalkozásokra van lehetőség, valamint a város nyugdíjas csoportjai tartják az összejöveteleiket egymástól szeparáltan. Ebben az épületben és ennek a korosztálynak a számára fontosnak tartom egyrészt az egészségmegőrzést, másrészt a korosztály elfogadottságát erősítő rendezvényeket. Idősekkel, idősekről készült pódium, de akár tánc, vagy bábelőadásokat, tematikus filmvetítéseket, komplex programokat, amelyek után pszichológus, orvos, vagy művész beszélget a közönséggel és méri fel a budaörsi idősök lelki, szellemi és fizikai állapotát.

A Községi Ház programjai között szerepel a csoportfoglalkozásokon (jóga órák, varróklub etc) kívül az Újévi átalakító nap. (arctorna, stílustanácsadás, sminktanítás), évente kétszer (tavasszal és ősszel) Egészség-nap előadásokkal, bemutatókkal. Az Idősek világnapja alkalmával operett műsor és itt is a különféle ünnepkörökhöz kapcsolódó készülődés a megszokott. A Községi Házban elsősorban a lakótelep lakói számára közösen végezhető tevékenységekre építő programokat tudok elképzelni, de, ahogy később kitérek majd rá, ahhoz kellenének bele, mellé, vagy hozzá igazi közösségi terek.

Gazdasági egységként a JMMH-hoz tartozik még az egykori Budaörs Tévéből lett TV 2040, amelynek az utómunkálati stúdiója maradt a Léway utcai lakótelepen lévő Községi Házban. A színvonalas városi televízióval való együttműködés a programok helyi népszerűsítésének a legjobb záloga, főleg, ha azok a programok erre érdemesek.

Az Éless Béla által 1998-ban alapított Budaörsi Játékszínből lett **Budaörsi Latinovits Színház** történetét figyelemmel kísértem. Éless koncepciója még az volt, hogy lévén egyetlen színház a városban, mindenféle közönségigényt ki kell elégítenie. Mára viszont kifejezetten magas színvonalú repertoárja van és közönségnevelő hatása. Ez azért fontos számomra, mert azt jelenti, hogy a motivációs részben emlegetett: *nem elsősorban kiszolgálni kell az igényeket, hanem teremteni* elgondolásom értő fülekre talál a színház vezetésénél.

A színház a JMMH-val egy épületben működik, a színháztermet felesben használva. A színház vezetése alatt egzisztál viszont a Budaörsi Városi Ifjúsági Klub, amely közművelődési intézményi feladatokat lát el amellet, hogy helyet ad a színház próbáinak is, amikor a nagyteremben a JMMH rendezvényei zajlanak. Az épület feles használata mára problematikus helyzet, amely az Ifjúsági Klub és a Közösségi Ház bevonásával feloldható.

Az ötvenes évek óta működő gróf Bercsényi Zsuzsanna Könyvtár alap- és a többszöri bővülések során felvett kiegészítő tevékenységei révén Budaörs egyik kulturális központja. Irodalmi estek, zenei események, gyerekprogramok befogadóhelye és a névadó előtt tisztelegve emlékszobája is van. Érdemes volna összehangolni a JMMH-val a programokat, pl a könyvklubot, a könyvbemutatókat a kisebb irodalmi pódium esteket kiszervezni ide. Mivel az egyetlen művelődési intézmény a városban, melyet nőről neveztek el, a női szerepvállalásokkal foglalkozó, azt korszerű módon a fókuszba helyező művészeti fesztivált szerveznék (Zsuzsanna Fesztivál, Zsuzsanna Napok) velük és a színházzal közösen. Ide női előadókat, alkotókat hívnék meg, illetve női sorsokról szóló előadásokat, felolvasásokat mutatnék be.

A Budaörs Város Önkormányzata által 2002-ben alapított, fiatal Kamaraerdei Közösségi Házban hiánypótló módon szinte minden művészeti ág jelen van a programokban a kamaraerdei részen lakók számára, de a városi események megvalósításában is együttműködnek. Távol esik a JMMH-tól, de nem szabad kihagyni az együttműködésből, ahogy a kamaraerdei iskolákat sem.

A Városi Régészeti Kiállítás a Budaörs területén évtizedek óta zajló régészeti feltárások és helytörténeti kutatások gazdag eredményeit mutatja be. Az „Élő Múzeum” nevű programjukhoz csatlakozhatna a JMMH, segítve annak kiterjesztését, akár színházi módszerekkel is.

A Csiki Pihenőkert Szabadtéri Múzeum, az Árpád-kori régészeti park és erdei iskola a JMMH által szervezett városi megmozdulások, fesztiválok helyszínéként is érdekes volna.

A Bleyer Jakab Helytörténeti Gyűjtemény, avagy Heimatmuseum önmagában is programközpont és „kulturális minisztérium”. A város sváb lakosságának történetét és tragédiáját feldolgozó intézmény első, régi bútorokat és eszközöket bemutató kiállításainak egyikét, 1984-ben az

akkor megnyíló Jókai Mór Művelődési Ház tetőtermében tekinthették meg a látogatók. 1987-ben kapott a gyűjtemény múzeumi engedélyt és költözhetett be az egykori Wéber-házba, majd a Budaörsi Német Nemzetiségi Önkormányzat lett a fenntartója, valamint 2008 óta a Magyarországi Német Tájházak Információs Központjának is otthont ad, így feladatkörébe tartozik a magyarországi német gyűjtemények (tájházak és kiállítóhelyek) országos hatókörű szakmai felügyelete. 2018 októberében nyerte el „Az Év Tájháza” címet. A JMMH-ban vannak nagyobb, fontos rendezvényeik, pl Országos Tájház Találkozó. A kitelepítés emléknapiját, amelyről már szó esett, jó volna közösen szervezni nagy volumenű, a múltat feldolgozható formában találó, ugyanakkor előremutató drámai eseménnyé.

PostART Kulturális Színtér, Selmeczi Ágnes vezetésével a város színvonalas, magánkézben lévő kortárs szórakozóhelye, amely tulajdonképpen közművelődési funkciókat is ellát, így a város közművelődési intézményeivel való együttműködése, program összehangolása kívánatos volna. Az idei Budaörs Fesztiválra meghívtak beszélgetést vezetni, a „pandémia hatása a kultúrára” témában. A művelődés minden szeléből volt résztvevő (zenész, művészetmenedzser, művelődési ház igazgató, színész etc). Azon kívül, hogy kiderült: milyen hasznos a párbeszéd a különböző kulturális megközelítések között, részemről a megfontolt együttműködés kezdete is.

Üdítő színfoltja a településnek a Zichy Major, kávézó és art shop a 2040 Építész Egyesület vezetésével. Ide betérni sikk, kultúra árad a tortaszelletekből is. Itt az is esemény, ha az ember megiszik egy iparművészeti igényességgel készített kávé. Milyen szép is volna, ha a JMMH épületében lévő büfé, hasonló kávézóvá alakulna egyszer, ahol majd a programszervezők mítingjei zajlanak, akár az ő közreműködésükkel.

A BABtér - Budaörsi Animációs Bázis és Kreatív Tér az első hazai animációs inkubátorház. A kreatív alkotóközpont oktatási és kulturális szolgáltatásokat nyújt minden korosztály számára. Grafikai stúdió, rajzterem működik benne, ahol felsőfokú szakképzésben és egyetemi oktatásban résztvevő diákok is fejleszthetik animációs filmjeiket. Igen jó volna őket bevonni a JMMH koordinációs irodájának grafikai

tervezésébe, reklámtevékenységeibe. Az általuk szervezett országos hírű, színvonalas Primanima Fesztiválhoz pedig kísérőprogramokat szervezhetne a JMMH. A BABtér együttműködik magyarországi és európai animációt, grafikai tervezést és vizuális nevelést oktató egyetemekkel és civil szervezetekkel. Részvételük nagyon hasznos volna JMMH által koordinált hálózatépítésben.

Izgalmas terepe a helyi kultúrának a KözTér18 Községi Alkotótér, az Illyés Művészeti Szakképzés kerámiaműves OKJ képzésének székhelye, ahol kiállítások, alkotótáborok, nemzetközi konferenciák is zajlanak Ráthonyi Kinga vezetésével, aki felajánlotta szíves együttműködését a város kultúraszervezésében. Meghívására jártam idén a pandémia miatt két naposra redukált nemzetközi szimpozionumukon, melyet pecha-kucha előadásokkal tettek hatékonyabbá. Nemzetközi fórumokat, kiállításokat szervezhetne a JMMH velük közösen.

A Budaörsi Illyés Gyula Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum a város egyik leghaladóbb szellemi műhelye. Több éves jó kapcsolatuk van a Latinovits Színházzal Gyeskó Ágnes magyar-filozófia szakos tanár koordinálása alatt, aki az egyes előadásokhoz ráhangoló, előadás feldolgozó foglalkozásokat tervez. Az Ifjúsági Házban a színház munkatársával Debreceni Luca drámapedagógussal dolgozik együtt az egész éven át tartó drámafoglalkozásokat illetően. A JMMH-nak ebbe a az együttműködésbe be kell kapcsolódnia, illetve ki kell alakítania a gimnáziummal és annak kreatív műhelyeivel.

Említeném még Budaörs sportéletét, az 1924 óta hivatalosan jelenlévő és színvonalas focitól a 2015 óta magyar bajnokság első osztályában szereplő női kézilabda csapaton át a vitorlázó-repülésig, amely elsőként Magyarországon Farkashegyen kezdődött 1929-ben. A jelentősebb sportesemények, meccsek köré egész napos családi eseményeket, szurkolótábor érzékenyítést, szórakoztatást szervezhetne a helyi közművelődés. Ez nem csak a szurkolótábort, hanem a budaörsi identitást is erősítené és megmozgathatná a vállalkozások vezetőit is.

Végül, de első sorban beszélnem kell még Budaörs Város Önkormányzata hivatalos rendezvényeiről és a JMMH-val közösen rendezett

ünnepségeiről. Az eddig látottak alapján felajánlanék egy innovatív módszert a városi rendezvények kivitelezésére: jó szemléletű színházi rendezőket, koreográfusokat bíznék meg egy-egy jelentősebb városi rendezvény kivitelezésével. Biztos vagyok benne, hogy többlet jelentést kapna az ünnep és a hatás nem maradna el: futótűzként terjedne a híre és szó lenne róla mindenhol a sajtóban, valamint a lakosság is büszkén, és nagy számban tolongana előbb-utóbb.

Elérkeztem ezzel **a sajtó szerepéhez a közművelődésben**. A koordinációs irodában, ahol a városi programfüzet szerkesztése is zajlana az oda befutó információk alapján, mint egy helyi MTI, összefoglalná a helyi, kulturális híreket is egy weboldalon, valamint minden fontosabb hazai sajtóorgánumnak, megyei lapnak küldenék. A városi eseményekről való tudósítások megszervezésével (helyi lapok, országos lapok, ne adj isten nemzetközi sajtó) erősíthetnénk Budaörs imidzsét és építhetnénk a brandjét a JMMH-ével együtt.

V. A JMMH átalakítása művelődési központtá, programszervező és koordinációs irodává. Orientáció a színház közművelődési feladatai felé

Hosszan taglaltam már, hogy a közművelődésnek miért van szüksége megújulásra szerintem Budaörsön, és, hogy ebben az önkormányzati fenntartású művelődési háznak és együttműködésének a színházzal, mi lehet a szerepe. Az utolsó fejezetben konkretizálom a szervezeti és tartalmi változás lehetséges lépéseit, valamint részletezem az ehhez való motivációimat, az erről való elképzeléseimet. Leszögezném viszont, hogy egyáltalán nem áll szándékomban szigorúan meghatározni dolgokat, hanem inkább szabadon hagyni a lehetőségeket és, amennyiben megnyerném a pályázatot, majd helyi és általam ismert és jónak tartott szakemberek segítségével, a többi intézményvezetővel közösen kidolgozni az átalakulás személyi, tárgyi és tartalmi feltételeit.

V.1. A sokszínűség becsatornázása, a JMMH városi programszervezési centrummá válása

A művelődési ház funkcióit, ami a közművelődés tereit, a célcsoportoknak megfelelő foglalkozásokat, a közepes méretű civil és szórakoztató rendezvényeket illeti az Ifjúsági Ház, a Községi Ház és a Nyugdíjas Ház el tudja látni. (A Nyugdíjas ház átnevezésén elgondolkodnék, mert nem kulturális, inkább szociális felhangja van.)

Az Ifjúsági Ház jelenlegi programjai és annak új formái teljesen megfelelnek a kor követelményeinek közművelődési szempontból, tehát nyugodtan visszatérhetne a JMMH vezetése alá a jelenlegi programjával és szervezőivel.

A Nyugdíjas Házban a klubokon kívül, ismeretterjesztő előadásokat, pódiumbeszélgetéseket és idősekről szóló, őket érintő, magas színvonalú stúdiószínházi- és tánc előadásokat szerveznék, amelyek az életkori

megkülönböztetéssel (ageing) szembe mennek. Ezek az események viszont minden korosztály számára elérhetőek lennének érzékenyítés céljából. Szükség van ismeretterjesztő fórumokra a jellemző időskori betegségekről, - demencia, Alzheimer, Parkinson etc -, az otthon ápolásról etc a családtagok számára is.

Arról már értekeztem, hogy a Községi Háznak nincsen valódi közösségi tere, ahol jó szívvel és spontán összegyűlhetnének a telepiek kvaterkázni, társasjátékokat játszani, irányított beszélgetéseken részt venni, nekik szóló előadásokat hallgatni, csócsózni, filmet nézni. Ezek kialakítását szükségesnek tartom, ahogy azt korábban is leírtam. Az átalakítás során olyan korszerű hozzáépítést tervezetnék az épülethez, amely egy világos és nagy közösségi teret varázsol az épület elé vagy mögé, ahol (és ismét a mániám) egy kávézó is lehet, ahová a telepiek bejárnak és zenét hallgathatnak, meccset, filmet nézhetnek, olvashatnak kulturált, sőt artistikus körülmények között. Nem volna hátrány, ha egy kerthelység is kialakítható volna a jó időre.

A JMMH épületében létrehozandó koordinációs iroda a funkciója ennek a három intézménynek az irányításán kívül a következők lehetnének:

1. A város más (külön fejezetben leírt kulturális intézményeinek, emlékhelyeinek, szórakozatóipari egységeinek a koordinációja, integratív célkitűzések
2. intenzív szervezetfejlesztés
3. nyitott ház koncepció kialakítása
4. a hálózatosodás szervezése (ez lassú folyamat)
5. városi programfüzet szerkesztés (online és offline, környezetkímélő módon)
6. a városi kulturális események sajtózása
7. nemzetközi kapcsolatok építése (elsősorban külföldi magyar szakemberek, alkotók révén)
8. személyre szabott fejlesztő és segítő tevékenység, coaching szolgáltatás (az egyéni karrier, az együttműködések, a szervezetfejlesztés, a nemzetközi stratégia fejlesztés, valamint a workshop (tréning) területén)

V.2. A művelődési ház és a színház együttműködése

Ugyanennek a koordinációs teamnek a feladata volna a Latinovits Színház egyes előadásaihoz, illetve a mindenkori vendégelőadásokhoz való kontextus teremtés. A kontextus dolog szerintem iszonyatosan fontos, nemcsak kulturális szinten, hanem minden folyamat megértésében, a mi miért, hogyan történik és, mi közöm hozzá megértésében a lakosság és a nézők számára. Hogy egy nagyon aktuális példával éljek, például a zöld politika alapelveinek, lényegének, valamint a hozzá való alkalmazkodás szükségességének megértése.

Mindez koncentrikus körökben lehetséges, vagyis egy-egy tematika lefordítása lokális majd, regionális körökre (a téma hatása, értelmezése, bővítése, az egyeditől az általánosig). Ehhez nagyon jól használhatók online és offline eszközök is. Aztán lehet ugyanez megfordítva, úgy, hogy akkut helyi kérdéseket "ventilálunk" nemcsak kibeszélés jelleggel, hanem a feldolgozás igényével és ehhez használunk fel kapcsolódó dramatikus eszközöket. Itt beléphetnek a különböző korcsoportos felosztások, lehet külön-külön vagy együttműködésben dolgozni velük és megint lehet online és offline is tevékenykedni.

Ugyanígy interaktív módon is lehet felvetni – életkortól függetlenül mindenki számára érdekes – társadalmi és erkölcsi kérdéseket, körbejárni és átfordítani a színház és a társművészetek eszközeivel, művészeti produktumokká.

Lényeges része ezeknek a folyamatoknak a cselekvésen alapuló tanulás, illetve ennek szűkebb vetülete az alkotáson keresztüli tanulás, a tudatos együttműködés különböző tudományterületek képviselőivel, valamint a mentorprogram, a képzés és az önképzés lehetősége. A világ megismeréséhez, az összefüggések felfedezéséhez a legkülönbözőbb eszközökkel lehet közelíteni, köztük színházi eszközökkel is.

Komplex, több területre kiható programok kidolgozására, és ehhez konzulensnek és program, valamint foglalkozásvezetőknak is jó szakembereket kérnék fel (Trafó, SínArt, Jurányi Inkubátorház, Eötvös 10, szegedi MASZK Egyesület, Metanoia Artopédia Laboratórium etc)

A közösségi színház fontos eleme volna a programnak amely – sokszor valamely marginális csoport tagjainak számító – résztvevőket juttat közösségi élményhez, amelynek eredménye, hogy a résztvevők közösségi identitásukban és egyéni önazonosságukban megerősödve térnek vissza a mindennapokba.

A színházi tevékenység a közművelődésben társadalmi célokat szolgál: közösségépítés, társadalmi párbeszéd elősegítése, a közösségben felmerülő konfliktusok megoldása, a közösség kulturális és társadalmi életének szervezése. Ennek fontos eleme az online tudásmegosztás a legkülönbözőbb területeken, webinar, facebook etc..

Ezeknek a programoknak a finanszírozása, ahogy maga a program épül fel, szintén koncentrikus körökben képzelhető el a leghatékonyabban: van egy alaptámogatás, létező források, aztán ezekhez fokozatosan további támogatások keresése, NCA, projekt támogatás, koprodukció, know-how megosztás társintézményekkel.

Fontosnak tartom az ingyenes és fizetős programokra való felosztást, hogy mindenki hozzájuthasson ezekhez a programokhoz. Esetleg pénzért mindig valami exkluzív tartalmat lehet szolgáltatni még, de vigyázni kell az egyensúly megtartására, amihez folyamatos kontroll szükséges.

A koordinációs iroda felállításához szükséges még:

- jó személyi feltételek
- hogy a színház átvegye a főépület működtetéséhez szükséges személyzet (takarítás, gondnokság, karbantartás etc) feletti rendelkezést
- jó munkahelyi közösség, csapaszellem kialakítása
- segítő, támogatói kör kialakítása helyben: szponzoráció
- új munkáltatói formák: megbízási szerződéses jogviszony, szakirányú végzettséggel rendelkezők alkalmazása, diák közösségi szolgálatfogadása
- a dolgozók érdekképviselője

VI. A közművelődés és a színház testvérisége

A közönségnevelés a közönséggel való kommunikáció közművelődési feladat, amihez igen jól jön egy kiválóan működő repertoárszínház a szomszédságban. A színháznak pedig jól jön, ha a közművelődés, amivel kényszerű házasságban él, segíti abban, hogy közönsége minél sokszínűbben tudja értelmezni a színházat, használni a színházi tudást. Ehhez szükséges a művelődési ház és a színház szoros együttműködése, amit az itt eltöltött pandémikus évben művelődésszervezőként a Parafrázisok című utazó kiállítás szervezésével kezdtem el. Fazakas Júlia színésznő – aki játszott a Latinovitsban a Kaktusz virágában (rendező: Bereczki Csilla) karantén alatt híres képzőművészeti alkotások alapján készített reprodukcióinak tárlatát a Latinovits Színház igazgatója Berzsenyi Bellagh Ádám nyitotta meg és Telihay Péter rendező méltatta az alkotásokat, aki azt a Karenina Anna előadást rendezte, amelyben az alakításáért Fazakas a Básti Lajos díját kapta. Ilyen módon minden fontos összefüggés megteremtődött. A megnyitón a közönség anekdotákat hallhatott a színház világából a büfé előtt, így ízelítőt kaptunk a kávéházi hangulatból.

VI.1. Személyes motivációm a színházzal való együttműködéshez

2013-tól a Zsámbéki Nyári Színház művészeti vezetésének átvételével és helyi önkéntes programok szervezésének megkezdésével (női klub a Zsámbéki Művelődési Házban, nyitott udvar mozgalom Tökön nyaranta irodalmi és zenei műsorokkal, bringás táborok etc) ragadtam meg Budavidéken, mint kiköltöző. A Színházi Bázis (nyári színház) műsorának szervezése és a produkciók körüli tevékenységek során elkezdtem felfedezni a környéket, újabb, és újabb érdekes helyszíneket keresni az produkciókhoz, megismerni a lakosságot, keresve a kapcsolatot az „öslakosokkal” és a többi kiköltözővel. Az a fajta összefogás, ami sokszor a projektek, produkciók létrejötte érdekében zajlott a lakosság részéről, sok erőt adott azokban az időkben, amikor az állami támogatás csökkentése miatt, már gyakorlatilag a semmiből kellett

előadásokat teremteni és a helyi önkormányzat sem lelkesedett a színházért, hiszen nem értette annak a lényegét, esztrád műsorokat szeretett volna a műemlékek mellé turista csalogatónak. A színházat fenntartó Turisztikai Egyesület sem látott a színházi laboratóriumban fantáziát.

Zsámbékon sikerült először megvalósítanom egy a helyi lakosságról szóló és annak aktív bevonásával készült társadalmi-színházi programsorozatot (Lüzisztráté projekt), amelyre pályázat útján nyertem támogatást. A két éves munka során olyan együttműködések jöttek létre a fővárosi progresszív színházat képviselő társulatok és a hagyományörző helyi csoportok között a helyi történetgyűjtések nyomán, mint a Goda Gábor vezette Artus által készített Zárdapiknik – Kérészművek szabadtéri előadás 2015 nyarán, amely magas művészeti színvonalon készült, miközben a lakosságról szólt, és helyi amatőr művészeti csoportok is megmutatkozhattak benne. Bebizonyítottuk ezzel, hogy lehetséges, sőt kívánatos közösségformáló erő a színház.

A Zsámbéki Nyári Színház valaha Balogh Gábor Határokon túli és hazai amatőr színjátszók zsámbéki találkozójaival kezdődött több, mint 30 éve. Amikorra a Színházi Bázis gyakorlatilag kimúlt, a művelődési ház vette át a fesztivál szervezését és lebonyolítását, hiszen Balázs Csilla igazgató, aki még a Zsámbéki Nyári Színház megalapozásánál is jelen volt, jól látta, hogy a színház mennyire fontos esemény egy település életében. Szép példája ez annak, hogy a közművelődés felkarolja, rehabilitálja a hiányzó színházat.

Azt láttam tehát és tapasztaltam eddig Budavidéken is, hogy a jó közművelődési szakember, legyen az művelődési ház igazgató, klubvezető, tánctanár, vagy táborszervező felkarolja a lakossági kezdeményezéseket, megismeri a helyi hagyományokat, - amelyek nem csak a néptáncot, hanem a rangos és hosszú ideje élő, igényes rendezvényeket is jelentik – és ezekre igyekszik személyiség-, közösség- és társadalomfejlesztő programokat építeni. Miközben persze az általa jól ismert és fontosnak tartott újabb trendek megismerésére is alkalmat ad. A Kassai Thália Színháznál két előadás dramaturgia voltam (Liliomfi, 2017 r. Telihay Péter, Csokifalók, 2018. r. Telihay Péter), aztán újra a magyar fővárosban is foglalkoztam színház szervezéssel az újságírói,

színházi szakírói munkám mellett. Többek között Testvérképek címmel indítottam a Láthatáron Csoporttal egy felolvasó színházi sorozatot lakossági történetmesélés alapján a kortárs magyar családügyi helyzet felmérésére. Az is a színházhoz (színpadi tánchoz) köt, hogy az egyetlen hazai kortárs tánc díj (Lábán Rudolf-díj) alapító kuratóriumi tagja vagyok.

Budaörs abban a kiemelkedő helyzetben van, hogy a városvezetése a kultúrára érzékeny, több, jól működő magán művészeti kezdeményezéssel, közművelődési intézménnyel, civil szervezettel rendelkezik, és, ami számomra a leginkább inspiráló, hogy egy dinamikusan fejlődő, saját színháza van. A Latinovits Színház társulata és igazgatója Berzsenyi Bellagh Ádám (aki egészen 2021-ig az ország legfiatalabb színházigazgatója volt) olyan brandet épített 2013 óta, amely országos tényezővé tette az intézményt, amely egy épületben van a művelődési házzal. Számomra ez maga a csoda és természetes volna, hogy a két intézmény között összjáték legyen.

A színház dolgozói között akadnak régi barátaim is, például újságíró kollégáim a Magyar Narancs és a Tilos Rádió hősídejéből, Kovács Kristóf dramaturg személyében. Spolarits Andrea színész, rendező, tanárral a Bárka Színház és az Ördögkatlan Fesztivál kezdetei óta vagyok szakmai és baráti kapcsolatban, pandémiás naplóból (Vírusnapló) most készül monodrámát csinálni. Bognár Évával a színház sajtósával pedig szintén a független média történetéből, valamint a színházi világból vagyok jó barátságban.

VI.2. Közösség és színház – történeti és kortárs összefüggések

A színháznak és a közművelődésnek egyetlen spirituális alapja van, hogy mindkettő közösségi élményen alapszik.

A szakrális közösségi eseményekkel, ünnepi rituálékkal kezdődött az őskorban. Mindenki aktív résztvevője volt a játéknak, aki jelen volt. A görögöknél, ahogy a harcból kinőtt a sport, ezekből a szakrális, rituális eseményekből lett a színház. Az emberek reprodukálták a mítoszokat, elfogadtak bizonyos szabályokat a szertartásban és azzal közösségivé

váltak az események. (A politikának (policy) is ez az alapja.) Ez segít hozzá minket ma is ahhoz, hogy miután mindenki ismeri a szabályokat, ez újra és újra átélhetővé legyenek a közös élmények. A közművelődés is arra való, hogy újra rítusokat teremtsünk magunknak és jól érezzük magunkat bennük. Egy lakótelepi futóverseny vagy egy főzőverseny is tud szakrálissá válni, ha elég jó és ilyen értelemben ez is lehet színház.

A Dionüszia az ókori görögség egyik legfontosabb ünnepe ugyanezen az elven alapult. A bor és a mámor ünnepén a révületet, és a mámort pedig az istenséggel való találkozás lehetőségének tekintették. A néző és a játész szerepe állandóan cserélődött, interakcióban voltak egymással. Dionüszosz szent italát fogyasztva az ember levetheti gátlásait, gondolták, és bepillantást nyerhet az isteni lét titkaiba, miközben rituális szerepjátékok résztvevőjévé válhat. Ebből alakult ki a színház.

A színjátszás ma már szórakoztató iparág, Európában a kora reneszánszban lett azzá, részben a vándorszínész társulatoknak köszönhetően, akik abból éltek, hogy a történeteket reprodukáltak a közönség számára. Érdekes összefüggés, hogy döntő feltétele volt a görög és európai színház kialakulásának is: a polgárság és a demokrácia. Amikor megszületett a színház, mint szakma, kettévált az öntevékenység, önkéntesség és a professzionális szolgáltatás.

A színház, mint kulturális ágazat sajátossága az, hogy közönség kell neki. A színjátszás „élő” műfaj ugyan, mégis elhatárolódik benne a színész és a közönség, és ez utóbbi nem képez igazi közösséget (úgy, mint például a közművelődés résztvevői). A színházi produkció tipikus szolgáltatás; maga a színház pedig jól körülhatárolható gazdálkodó egység. A színház térítésköteles, így a ráfordítások és bevételek közgazdaságilag jól elemezhetőek (ellentétben például a közművelődéssel).

A 21. század kultúrája, nyilván a társadalmi krízisek miatt, vissza szeretne térni a kezdetekhez, a katarzis közösségben való átéléséhez, ennek eredménye a színház, mint terápiás módszer. A személyiség és társadalomformáló közösségi-, résztvevő jellegű-, fórum színház etc.

Jórészt ezekre az közösségteremtéshez visszatérő színházi módszerekre építeném a JMMH szórakoztató programjait is.

A színházzal való együttműködésre irányuló programok pedig a következők lehetnének a teljesség igénye nélkül:

- Pódiumbeszélgetések színházi emberekkel (színész, drámaíró) a Latinovits társulati tagjainak vezetésével.
- Színház és tánc történeti előadás sorozat, amely a Nyugdíjas házban is megtartható, de különböző korosztályokra szabható (a régi színészek a régi emberek körében népszerűek igazán, számukra idéznek szép emlékeket.) Átvehető lenne Bognár Éva, a Latinovits sajtósának színházi múltidéző sorozata, amelyet a Zichy Majorba szervezett ki a színház.
- Színházi filmklub, speciális tematikákkal.
- Színházi zenekarok, illetve népszerű rockzenekarok színházi jellegűre rendezett koncertjei (BEKVART, Első Figyelmeztetés Quimby, Európa Kiadó etc). A nagykoncertek a színházteremben kerülnének megrendezésre és támogatói jegyet lehetne rájuk venni.

VI.3. Korszerű programok bevezetése

Már jól felépített szakmai szervezetek segítségével új és hasznos programformákat honosítanék meg Budaörsön.

Olyan stratégiai gondolkodást támogató kezdeményezésekkel kezdeném például, amelyek a vállalati és kulturális szféra összekapcsolódását segítik megegyező értékek, de eltérő érdekek mentén. Az alkotók és a művészettámogatók találkoztatása volna ilyen, fórum formában az Art is Business Egyesülettel kooperációban, amely cég azzal a céllal jött létre, hogy rávilágítson arra, miért és milyen módon érdemes együttműködésben gondolkodniuk a művészeti élet és a forprofit szegmens szereplőinek.

A rendhagyó helyszíneken létrejövő alkotásokat, a helyszínspecifikus művészeti törekvéseket, ezzel együtt kedvencemet a kortárs színházi műfajok, azaz a kortárs tánc népszerűsítését céloznám az Artopolis Egyesülettel közösen, az általuk 2008 óta szervezett PLACCC Nemzetközi Művészeti Fesztivál évi közös megrendezésével Budaörsön is. A műsort, a know-how-t és a támogatás jó részét is ők hozzák, mi cserében irodát,

különleges helyszíneket (ipari területek, elhagyatott épületek, közterek) és helyi támogatást biztosítunk nekik. Közösén szabjuk Budaörsre a vándorfesztivált.

Közösség és közösségi tér kialakításának modellezését a MÜSZI (Művelődési Szint) csoport szakmai irányításával próbálnám ki, amely az elfogadás, a befogadás és a másik ember tisztelete alapján működik. Arról szól, hogyan teremtsünk olyan közeget, ahol minden felnőtt, gyerek, állat és növény szívesen látott vendég. Ahol a másság és a másként gondolkodás magától értetődő, a vita és az egyéni gondolat a kötelező. Ahol az állatvédelem, környezetvédelem és a világ jövőjéért való munkálkodás nem furcsa különtség, hanem alap.

Sorolhatnám még az általam kiválónak tartott teamekkel való együttműködés vágyát a Cellux csoporttól a londoni székhelyű Lush cégig, amelynek tulajdonosai civil képzéseket is tartanak, amellet, hogy környezetvédő technikákat és civil ellenállást tanítanak, de természetesen tudom, hogy nem lehet az egész világot Budaörsre vezényelni, viszont azt gondolom, hogy meg kell próbálni.

A kiüresedő programok helyére, a világtrendek bemutatására és a kommunikációs készségek fejlesztésére mindenképp betelepíteném a városba a még hiányzó a kreatív mozgást, a kortárs táncot, csoportfoglalkozásokat, előadások és eseménysorozatok formájában is. A pandémia után, alatt, helyett a mozgás egyébként is felszabadító lehet, különösen, ha kreatívan kell gondolkodni kell közben. Az igazán magas minőségű, nagy népszerűségnek örvendő műfajok (flamenco, orientális etc) magas színvonalú előadásai mellett meghívnék beavatkozó jelleggel kontakt, body art, a kortárs tánc oktatókat (A Műhely Alapítvánnyal együttműködésben), szerveznék diszkót helyettesítő kortárs táncházat (Pl Cserepes Gyula Tánckaraoke programja), önkifejezést fejlesztő városi ösztáncot (Lőrinc Kati táncpedagógussal pl.)

Nem utolsó sorban szívesen kísérleteznék egy saját, színházhoz kötődő országos fesztivál szervezésének gondolatával, például az egykor Gödöllőn jól működő Stúdiószínházi Fesztivál nyomán, amelyet átvett részben a pécsi POSZT az OFF programokban és most az is megszűnt. A tatabányai MOST fesztivál hasonló, de műfaj szempontjából kevert és a város nem szerencsés helyen van, ami közlekedést illeti, a kísérő programok infrastrukturálisan kevésbé megoldhatók, ezért talán velük együttműködve lehetne kidolgozni a részleteket. Budaörsön egy ilyen esemény nagyon erős hívás lehetne a fővárosi és a vidéki nagyvárosokban élő egyetemisták, a színházhoz szerető lakosság és a szakma felé. Abszolút támogatható, mert hiánycikk. Megfelelő, az előadásokat elemző kísérőprogramokkal, a színházhoz kapcsolódó kiállításokkal (díszlet, jelmez, fotó), szórakoztató rendezvényekkel még jobban eladható. És bevonhatók a határon túli magyar színházak is, válogató rendszerben. Öt napon keresztül, napi két-három előadást és pár kísérőprogramot biztosan elbírna a város szünetében.

VII. Záró gondolatok

Amelyek tulajdonképpen valami változásnak a kezdetét próbálják előrevetíteni Budaörs kulturális életében.

Szeretnék együttműködni vezetőként a városvezetéssel annak érdekében, hogy a budaörsiek jól érezzék magukat a lakóhelyükön, hogy olyan közművelődése, kulturális eseményei legyenek a városnak, amelyek vonzóak a Buda vidék és a főváros számára is, sőt országos és nemzetközi hírűek. Megítélésem szerint ennek a törekvésnek lendületet adna a JMMH általam vázolt strukturális és tartalmi átalakítása, valamint a művelődési ház felzárkóztatása a Latinovits Színház markáns arcúlatára mellé, a korszerű grafikai megjelenéstől az intézményi átszervezéséig, egymást segítő és kiegészítő, gyakorlati megvalósításával.

Amennyiben engem választanak a JMMH vezetői posztjára, tudásomhoz mértén, sőt azon túl is – képzéseken való részvétellel – mindent meg fogok tenni azért, hogy ez megvalósuljon és Budaörs amellet, hogy az ország egyik leggazdagabb és legszabadabb települése, a legkulturáltabb is legyen.

Előre bocsátom, hogy a fenti tartalmi változtatások és szervezeti, szerkezeti átalakítások megkívánják, hogy a Jókai Mór Művelődési Ház neve is megváltozzon. A leendő funkciójának megfelelően a művelődési ház helyett, (köz)művelődési iroda, centrum, vagy pont volna a megfelelő kifejezés, a tartalmi változásainak megfelelően kortárs alkotó, illetve színházhoz kapcsolódó személy neve volna az ildomos, a saját meggyőződésem szerint pedig női személy volna az új névadó és nem feltétlenül a régmúltból.

A pályázatban fel kell tüntetni a pályázat megnyerése esetén lehetségesnek gondolt díjazásomat. A bruttó 550.000 forintot tartanám reálisnak a feladat mértékéhez és a város lehetőségeihez viszonyítva.

A legalább öt éves szakmai gyakorlat hitelt érdemlő igazolása helyett az önéletrajzomat nyújtottam be, az abban szereplő projektvezetések,

művészeti vezetőként való munkák kiadnak összesen ennyi időt, sőt talán többet. Az adott hazai és külföldi szervezetekről talán be tudom szerezni ezeket, ha szükséges.

A kiemelkedő szakmai tevékenység igazolására a nevem alatt megtalálható több ezer kulturális és társadalmi témájú publikációt és a rólam szóló méltatásokat tudom felhozni, valamint egy kötetet (Ápolók, 2018. Létkönyvek). Díjakat nem igazán kaptam, inkább adtam. Bár van egy Tolerancia díjam Göncz Árpádtól 1998-ból a Petőfi Rádió MásSáv adásaiért, iszonyú büszke vagyok rá, valamint egy a Nők a kultúráért díj Bozóki András kulturális minisztersége idejéből a Tűsarok című autonóm női lap a magyar médiában végzett tevékenységéért, arra is. Bár az elismeréseknek nem ez a formája számít igazán nekem, hanem az, ha az embereket boldognak, szabadnak, döntésképesnek látom a saját sorsuk felől és ebben az én munkám is benne van.

Tisztelettel:

Artner Szilvia

Budaörs, 2021. október 8.

Szakmai önéletrajz

név: Artner Szilvia

Tanulmányok

1985 Túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium

1990 ELTE ÁITK magyar-népművelés szak

2004 ELTE Társadalomtudományi kar, szociológia, ethnic and minority szakirány

2006 PPKTE Eu diplomácia szak

Karrier

1988-89 Kommunikációs készségfejlesztő tréner, Belváros Művelődési Ház, Budapest

1989-90 Karsai Pantomim Együttes, Megaron Csoport mozgásszínészet

1990-1991 népművelő, Csepeli Gyerekház

1991-1992 tanár, Ligeti Általános Iskola, Bp. XXI.,

1993 Tilos Rádió műsorvezető

1994-95 kiállítás és tréningsszervező, Anna Frank Ház, Amszterdam, Hollandia

1995- óta szabadúszó publicista, újságíró, szerkesztő a Magyar Narancs politikai és kulturális hetilapnál, emellett rendszeresen publikál magazinokban, folyóiratokban és szaklapokban kulturális és szociális témákban (HVG kiadványok, Litera, Színház folyóirat, Paralell, Piac és Profit etc)

2005- alapító szerkesztő, szerző, aktivista Tűsarok (autonóm nők lapja)

2007- a Lábán Rudolf-díj alapító zsűri tagja (az évi legjobb kortárs táncprodukciók támogatására létrejött szakmai kuratórium, Trafó)

2008 – 2009 az MTA Szociológiai Intézetének kutatója projektmunkában, családkutatás

2010-2014 Community.eu a Méltóságot Mindenkinnek Mozgalom lapjának alapító főszerkesztője

2012 - Pécsi Egyetem ZEN szakirányának alapítója, szakújságírási tanára

2013- 2015 Az A38 Hajó filmes stábjának szerkesztő-riportere

2013 - 2016 A Zsámbéki Színházi Bázis művészeti vezetője

2014 free-press és kulturális szervezés a budapesti Amsterdam Café esemény kapcsán az amszterdami Dutch Literary Foundation megbízásából

2014 április –2016 április a Norvég Civil Alap által támogatott Lüzisztraté-project projektvezetője a Zsámbéki Bázis (Zsámbéki-medence Idegenforgalmi Egyesület) megbízásából /projekt azonosító: **NCTA-2014-8192-B/**

2016 Family Affair - Alkotó résztvevő az olasz és belga művészekből álló Zimmer Frei alkotócsoport közösségi színházi projektjének negyedik, budapesti kiadásában.

2016-2017-es tanévben a Norvég Alap által támogatott ingyenes kortárs tánc- és zeneművészeti mentor képzés művészeti asszisztense a Pécsi Filharmónia Zene lábainknak programjában. /projekt azonosító: HU07-0197-B1-2016/

2017 dramaturg a kassai Thália Színház Liliomfi című produkciójában

2018 dramaturg a kassai Thália Színház Csokifalók című produkciójában

2018 Ápolók – a IV-es osztály című szociográfiai kötet szerzője (Bp. AbOvo Kiadó- LÉT könyvek)

2018- kommunikációs vezető a Bohócok a Láthatáron Közhasznú Egyesület oktatási, nevelési programjában

2019 - a Testvéreképek családszociológiai és felolvasó színházi projekt vezetője, szerző a Láthatáron Közhasznú Egyesületnél.

2020 -- főállású művelődésszervező, Budaörsi Jókai Mór Művelődési Ház

327/90..... szám

Oklevél

Ezt az oklevelet SZILÁGYI SZILVIA
.....
aki az 19.....
Győr-Soproni Egyetem
született, és .....
ELTE Tanárképző Főiskolai
Karon,
magyar-népművelés szakon
tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.
Az Állami Vizsgáztató Bizottság 1990. évi
VI. hó 14. i határozata alapján
nevezett okleveles
magyar-népművelés szakos
ált. isk. tanárra ..... nyitvánijuk.
Oklevelének minősítése .....
Kelt, Bp. 1990. év VI. hó 14. n.

Handwritten signature

Áll. Vizs. Biz. elnöke

rektor (dekan, főigazgató, igazgató)

Sorszám: PT G. 10346 14/2004. szám

EGYETEMI OKLEVÉL

Ezt az oklevelet Erdőgyi Eszter

száma: állítottuk ki,

aki

napján

(országban)

országban

született, és az 1995/1996. tanévtől 1997/1998. tanévig

a Eötvös Loránd Tudományegyetem

Társadalomtudományi

Karján

egyetemi tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.

A Záróvizsga-Bizottságnak 2004. év január hó 24. -i

határozata alapján nevezettet okleveles

pszichológusnak

nyilvánítottuk.

Oklevélének minősítése:

házas

Kelt Budapest

2004. év január hó 24. -n.

[Signature] rektor (dekan)

a Záróvizsga-Bizottság elnöke

MELLÉKLET
a 14/2004. számú
egyetemi oklevélhez

Igazolom, hogy

SZILÁGYI SZILVIA

(szület

az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Társadalomtudományi Kar

szociológia szakán

folytatott tanulmányainak keretében
teljesítette a

kisebbségsszociológia

szakirány követelményeit

Dr. Rudas Tamás
dékán

DIPLOMA

This diploma has been awarded to Szilvia
Szilvái, born in Kapuvár (town),
Győr-Sopron Hungary (country)
on 19. 1967. (year), who
fulfilled his academic year 1995/96.

ELTE Eötvös Loránd University
Faculty of Social
Sciences

On the basis of the decision of the Final Examination Board dated
21 (day) January (month) 2004. (year),
he/she is hereby declared _____

Grade of diploma: psychologist
satisfactory

Budapest

January 2004.

Chairman, Final Examination Board

Rector (Dean)

Nyilatkozat a pályázat elbírálásának nyilvánosságáról

Alulírott Artner Szilvia, ( )
okmányazonosító: 42474 ( )
Mór Művelődési Ház inté ( )
nyilatkozom arról, hogy a pályázatom elbírálását nyílt ülés keretében tárgyalják. ( )
arró Anna, személyi
a Budaörsi Jókai
atom kapcsán

Budaörs, 2021. október 8.

Alulírott Artner Szilvia, okmányazonosító: 4247 Mór Művelődési Ház in nyilatkozom arról, hogy a magasabb vezetői tisztségviselői körében az integrált kulturális intézmények vezetésére vonatkozó államháztartási és vezetési ismereteket nyújtó, legalább 60 órás képzés elvégzését, és az azt igazoló okiratot a kért időre bemutatom a munkáltatónak.

Alulírott Artner Szilvia, okmányazonosító: 4247 Mór Művelődési Ház in nyilatkozom arról, hogy a magasabb vezetői tisztségviselői körében az integrált kulturális intézmények vezetésére vonatkozó államháztartási és vezetési ismereteket nyújtó, legalább 60 órás képzés elvégzését, és az azt igazoló okiratot a kért időre bemutatom a munkáltatónak.

Nyilatkozat a pályázati anyagba foglalt személyes adatokról

Alulírott Artner Szilvia ( ) Kőrösi Anna, személyi
okmányazonosító: 4247) a Budaörsi Jókai
Mór Művelődési Ház igazgatójaként nyilatkozom
arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatokat a pályázati eljárással
összefüggésben a résztvevők megismerhetik.

Budaörs, 2021. október 8.

Nyilatkozat a vagyonyilatkozat-tételi eljárás lefolytatásáról

Alulírott Artner Szilvia (okmányazonosító: 4247. Művelődési Ház igazgató) nyilatkozom arról, hogy sikeres pályázat esetén vállalom az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló, 2007. évi CLII törvényben meghatározott vagyonyilatkozat-tételi eljárás lefolytatását.

Budaörs, 2021. október 8.

Nyilatkozat arról, hogy az intézmény vezetésére, fejlesztésére vonatkozó szakmai programja Budaörs város honlapján megjelentetésre kerülhet

Alulírott Artner Szilvia, (születési név: Tarró Anna, személyi okmányazonosító szám: 60097182, lakcím: Tök, Petőfi S. u. 26.) a Budaörsi Jókai Művelődési és Sportközpont igazgatója intézményvezetői állására benyújtott pályázatomban nyilatkozom arról, hogy az intézmény vezetésére, fejlesztésére vonatkozó szakmai programom előzetes egyeztetés alapján megjelenhet Budaörs város honlapján

1000

Budaörs, 2021. október 8.

Budaörsi
Latinovits Színház

2040 Budaörs, Szabadság út 26.
Tílkárcág: (23) 444-526
Pénztár: (23) 414-461, Szervezés: (23) 440-016
E-mail: info@latinovitszhaz.eu

www.latinovitszhaz.eu

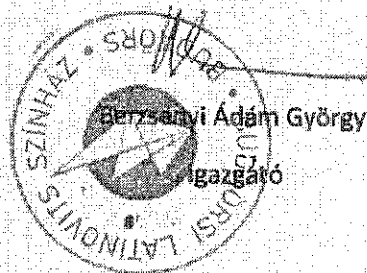
Támogatói nyilatkozat

Alulírott Berzsényi Ádám György, a Budaörsi Latinovits Színház igazgatója támogatom Artner Szilvia pályázatát a Budaörsi Jókai Mór Művelődési Ház igazgatói tisztségének betöltésére.

Pályázatának szakmai anyaga meggyőzött arról, hogy a művelődési ház számára friss, a 21. század igényeinek megfelelő koncepcióval rendelkezik.

Pályázatának sikeres elbírálása esetén produktív együttműködésről biztosítom.

Budaörs, 2021. október 4.

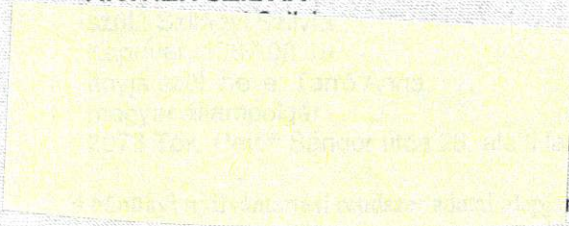
HATÓSÁGI ERKÖLCSI BIZONYÍTVÁNY

BELÜGYMINISZTERIUM

IGAZOLOM, HOGY

ARTNER SZILVIA

KOS

n

**BÜNTETLEN ELŐÉLETŰ
NEM ÁLL KÖZÜGYEKTŐL ELTILTÁS HATÁLYA ALATT
NEM ÁLL FOGLALKOZÁSTÓL VAGY TEVÉKENYSÉGTŐL ELTILTÁS HATÁLYA ALATT**

Budapest, 2021. szeptember 23.

Dr. Korom Rita
főosztályvezető

Érvényes a kiállításától számított 90 napig. A hatósági erkölcsi bizonyítvány a személyazonosság egyidejű igazolásával használható fel. A hatósági erkölcsi bizonyítvány tartalmát az ellenkező bizonyításig mindenki köteles elfogadni. Jogserlemre hivatkozással az érintett személy közigazgatási pert indíthat a Fővárosi Törvényszéknél. A keresetlevelet a bizonyítvány kézhezvételétől számított harminc napon belül a Belügyminisztérium Büntügyi Nyilvántartó Hatóságánál kell előterjeszteni vagy ajánlott küldeményként postára adni. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kizárólag a kérelmező által a hatósági erkölcsi bizonyítvány iránti kérelapon megjelölt és igazolni kívánt tények tanúsítására szolgál.

ADATVEDELMI ZÁRADEK

A hatósági erkölcsi bizonyítványban átadott személyes adatok az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény szerinti különleges (bűnügyi személyes) adatokat is tartalmaznak, ezért a felhasználó azokat jogszerűen kizárólag az adatigénylés alapjául szolgáló eljárásban, a büntügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvényben meghatározott célból használhatja fel, illetve kezelheti. A hatályos adatvédelmi és adatbiztonsági előírások megsértése esetén (különös tekintettel a jogosulatlan és a célról eltérő adatkezelésre) büntetőjogi, polgári jogi és munkajogi (fegyelmi) felelősség terheli.

078582394

EE2109221212

07858239